

T.C. M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23353
Tarih : 04.01.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 04/01/2023 16:23
Sayı: E-120.10-1147846

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aralık ayında Erciş ilçemizde yapımı devam eden Koçköprü HES barajının sularının çekilmesi sonrasında ortaya yüzlerce insan kemiği ve toplu mezar kalıntısı çıkmıştır. Aynı bölgede 1930 yılında yüzlerce köyün yakıldığı ve binlerce insanın öldürüldüğü Zilan katliamından kaldığı tahmin edilen bu toplu mezar kalıntıları hakkında ilgili savcılıkların gerekli soruşturmaları başlatması, söz konusu katliamın delillerinin korunması, Zilan katliamına dair hakikatlerin açığa çıkarılması ve bu kapsamda gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye tarihinde yapılmış olan birçok katliamın hukuki ve siyasi hesaplaşması, yüzleşmesi ve gerekli sosyo-psikolojik rehabilitasyon çalışmaları maalesef gerçekleştirilmemiştir. Yüzleşilemeyen ve hesabı sorulamayan her kitlesel katliam yenilerinin olmasına yönelik olasılıkları arttırmakta ve toplumsal duyarsızlığa, umutsuzluğa ve travmalara neden olmaktadır. Türkiye tarihinde çeşitli yer ve tarihlerde on binlerce insanın ölümü ile sonuçlanan katliamların yaşandığına tarih ve toplum tanıktır. Cumhuriyet tarihinde Zilan, Ağrı, Dersim, 33 Kurşun, Maraş, Çorum, Sivas, Roboski, 10 Ekim Ankara gibi kitlesel katliamların yanı sıra sayısı on binlerle ifade edilen faili meçhul cinayetler yaşanmıştır. Söz konusu katliamların bazıları hiçbir zaman hukuki yargılama konusu olmazken bazılarında ise bazı failler yargılanmış ancak bu katliam iklimine yol açan sosyo-politik koşullar sorgulanmamıştır. Açık kaynaklara göre sayılar değişmekle birlikte 1930 yılında Ağrı-Patnos-Erciş bölgesinden 10.000-50.000 insan öldürülmüş yüzlerce köy yakılmış ve orada yaşayanlar kitlesel bir şekilde göç ettirilmiştir.

Geçen haftalarda Zilan Vadisi'nde yapımı hukuk dışı bir şekilde devam ettirilen HES barajının sularının çekilmesi sonrasında toplu mezar benzeri olan insan kemiklerinin ortaya çıktığı kamuoyuna yansımıştı. Konu hakkında insan hakları örgütlerinin ve kamuoyunun genel çağrılarına rağmen herhangi bir inceleme veya soruşturma başlatıldığına dair bir bilgi kamuoyuna sunulmamıştır.

Van Barosu İnsan Hakları Merkezi öncülüğünde İnsan Hakları Derneği (İHD), Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Van Şubeleri ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Van

Temsilciliği ve Van Tarihi Eserleri Koruma Araştırma Geliştirme Derneği (Çev-Der), 22 Aralık'ta bölgeye giderek incelemelerde bulunmuştur. Yapılan inceleme ve bulgular sonucunda, avukatlar, kıyıya vuran kemiklerin toplatılması ve incelenmesi için Erciş Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulunmuş ancak savcılığın bir soruşturma başlatmadığı, yüzlerce insan kemiği parçasının açık alanda bulunduğu, delil niteliğindeki bulguların ve kemiklerin derlenmediği ve bu amaçla bir tedbir alınmadığı ifade edilmektedir. İlgili savcılığın gecikmeksizin toplu insan kemikleri hakkında toplatma kararı verip, incelenmesi gereklidir. Bu kapsamda Zilan bölgesi ve çevresindeki toplu mezarların tespiti, inşaatı hukuken durdurulan ancak fiilen devam eden Koçköprü HES Barajının yapımının durdurulması, bölgede açığa çıkan toplu mezar görüntülerinin hukuken soruşturulması için gerekli inisiyatiflerin başlatılması, Zilan katliamına ilişkin hakikatlerin açığa çıkarılması ve bölgenin tarihsel hafızasının korunması için yapılması gereken çalışmaları tespit etmek ve bu kapsamdaki tedbirlerin alınması amacıyla Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tun
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülüm
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	Ömer
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	Ayşe
12	MURAT SARISAÇ	VAN	Murat
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	ŞevİN
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	Ayşe
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	Ebrü
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	Nusrettin
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat